

TLAČOVÉ KOMUNIKÉ Č. 89/23

V Luxemburgu 5. júna 2023

Rozsudok Súdneho dvora vo veci C-204/21 | Komisia/Poľsko (Nezávislosť a súkromný život sudcov)

Právny štát: reforma poľského súdnictva z decembra 2019 porušuje právo Únie

Hodnota, ktorú predstavuje právny štát, súvisí so samotnou identitou Únie ako spoločného právneho poriadku a je konkretizovaná v zásadách obsahujúcich právne záväzné povinnosti pre členské štáty

Po tom, ako Poľsko 20. decembra 2019 prijalo zákon, ktorým sa menia a dopĺňajú vnútroštátne právne predpisy o organizácii všeobecných súdov, správnych súdov a Najvyššieho súdu (ďalej len „novela“), podala Európska komisia žalobu o nesplnenie povinnosti, v ktorej navrhovala, aby Súdny dvor vyhlásil, že režim zavedený touto novelou porušuje viaceré ustanovenia práva Únie.

Komisia tvrdí, že vzhľadom na to, že novela zveruje disciplinárnemu senátu poľského Najvyššieho súdu, ktorého nezávislosť a nestrannosť nie sú zaručené, právomoc rozhodovať vo veciach majúciach priamy vplyv na postavenie a výkon funkcie sudcov, táto novela predstavuje zásah do nezávislosti sudcov. Okrem toho podľa Komisie novela zakazuje akémukoľvek vnútroštátnemu súdu skúmať dodržanie požiadaviek Únie týkajúcich sa nezávislého a nestranného súdu vopred zriadeného zákonom a stanovuje, že takéto preskúmanie predstavuje disciplinárne previnenie. Za orgán, ktorý má výlučnú právomoc preskúmať uvedenú otázku, je určený senát pre mimoriadne preskúmanie a veci verejné poľského Najvyššieho súdu. Komisia napokon tvrdí, že tým, že novela sudcom ukladá povinnosť poskytovať informácie o svojich aktivitách v združeniach alebo organizáciách, ako aj o bývalom členstve v politickej strane, a tým, že stanovuje, že tieto informácie sa zverejňujú, táto novela porušuje právo na rešpektovanie súkromného života a právo na ochranu osobných údajov.¹

V priebehu konania bola Poľsku na základe uznesenia podpredsedu Súdneho dvora z 27. októbra 2021 uložená povinnosť platiť Komisii penále vo výške 1 000 000 eur denne.² Uloženie tohto penále sa považovalo za nevyhnutné na účely zaručenia toho, aby Poľsko zaistilo účinnosť predbežných opatrení, o ktorých uložení sa rozhodlo uznesením zo 14. júla 2021³ a ktorých cieľom bolo predovšetkým pozastaviť uplatňovanie ustanovení novely napadnutých Komisiou. Uznesením podpredsedu Súdneho dvora z 21. apríla 2023 bola výška penále znížená na 500 000 eur denne.⁴ Tieto uznesenia prestávajú vyvolávať účinky vyhlásením rozsudku z dnešného dňa, ktorým sa ukončuje konanie vo veci samej. To však nemá vplyv na povinnosť Poľska zaplatiť splatné penále za uplynulé obdobie.

Rozsudkom z dnešného dňa **Súdny dvor vyhovel žalobe Komisie.**

¹ Bližšie informácie o predmetnom konaní, ako aj o výhradách Komisie sa dajú nájsť v TK č. [127/21](#), [180/21](#) a [192/21](#).

² Uznesenie podpredsedu Súdneho dvora z 27. októbra 2021 vo veci [C-204/21 R](#) (pozri tiež TK č. [192/21](#)).

³ Uznesenie podpredsedníčky Súdneho dvora zo 14. júla 2021 vo veci [C-204/21 R](#) (pozri tiež TK č. [127/21](#)).

⁴ Uznesenie podpredsedu Súdneho dvora z 21. apríla 2023 vo veci [C-204/21 R-RAP](#) (pozri tiež TK č. [65/23](#)).

Súdny dvor v prvom rade potvrdil, že **kontrola dodržiavania hodnôt a zásad, akými sú právny štát, účinná súdna ochrana a nezávislosť súdnictva, zo strany členského štátu patrí plne do jeho právomoci**. Členské štáty sú totiž pri výkone svojej právomoci v oblasti organizácie súdnictva povinné dodržiavať povinnosti vyplývajúce z práva Únie. Taktiež sú povinné **dbať na to, aby** z hľadiska hodnoty, ktorú predstavuje právny štát, **nedošlo k zníženiu úrovne** ich právnej úpravy v oblasti organizácie súdnictva, a to tým, že sa zdržia prijímania pravidiel, ktoré by ohrozili nezávislosť sudcov. Táto základná hodnota, ktorá súvisí so samotnou identitou Únie, je konkretizovaná právne záväznými povinnosťami, ktorých **sa členské štáty nemôžu zbaviť tým, že sa oprú o vnútroštátne ustanovenia alebo judikatúru, a to vrátane tých, ktoré majú ústavnú povahu**.

V druhom rade Súdny dvor, opierajúc sa o svoju predchádzajúcu judikatúru,⁵ zopakoval svoje posúdenie, podľa ktorého **disciplinárny senát** Najvyššieho súdu nespĺňa požiadavku nezávislosti a nestrannosti. Z uvedeného Súdny dvor vyvodil, že **už len samotná perspektíva toho, že sudcom, ktorí majú uplatňovať právo Únie, hrozí, že by sa takýto orgán mohol vyjadriť k otázkam týkajúcim sa ich postavenia a výkonu ich funkcií**, okrem iného prostredníctvom poskytnutia súhlasu s ich trestným stíhaním alebo zatknutím, alebo prostredníctvom prijatia rozhodnutia vzťahujúceho sa na kľúčové aspekty režimov pracovného práva, sociálneho zabezpečenia alebo núteného odchodu do dôchodku, ktoré sa uplatňujú na týchto sudcov, **môže predstavovať zásah do ich nezávislosti**.

V treťom rade Súdny dvor konštatoval, že vzhľadom na relatívne širokú a nejasnú povahu ustanovení novely napadnutých Komisiou a na osobitný kontext, v ktorom boli tieto ustanovenia prijaté, je možné im prisúdiť taký výklad, podľa ktorého tieto ustanovenia umožňujú, aby sa disciplinárny režim uplatňujúci sa na sudcov, ako aj sankcie, ktoré sú v tomto režime obsiahnuté, používali s cieľom **zabraňovať vnútroštátnym súdom vykonávať posúdenie toho, či súd alebo sudca spĺňajú požiadavky týkajúce sa účinnej súdnej ochrany, ktoré vyplývajú z práva Únie, a to prípadne na základe toho, že by sa obrátili na Súdny dvor s návrhom na začatie prejudiciálneho konania**. Opatrenia, ktoré takto prijal poľský zákonodarca, **sú nezlučiteľné so zárukami prístupu k nezávislému a nestrannému súdu vopred zriadenému zákonom. Z týchto záruk totiž vyplýva, že za určitých okolností sú vnútroštátne súdy povinné preskúmať, či samotné tieto súdy alebo sudcovia, z ktorých sú tieto súdy zložené, alebo iní sudcovia alebo súdy spĺňajú požiadavky stanovené právom Únie**.

Vo štvrtom rade **skutočnosť, že novela zverila právomoc skúmať dodržiavanie kľúčových požiadaviek týkajúcich sa účinnej súdnej ochrany len jedinému vnútroštátnemu orgánu** (ktorým je konkrétne **senát pre mimoriadne preskúmanie a veci verejné** Najvyššieho súdu), **porušuje právo Únie**. Dodržiavanie týchto požiadaviek **musí byť totiž zaručené prierezovo vo všetkých vecných oblastiach uplatňovania práva Únie a pred všetkými vnútroštátnymi súdmi, ktoré prejednávajú veci patriace do týchto oblastí**. Monopolistická kontrola, ktorú zaviedla novela, v spojení so zavedením vyššie uvedených zákazov a disciplinárnych previnení, **môže prispieť k ďalšiemu oslabeniu základného práva na účinnú súdnu ochranu zakotveného právom Únie**.

Napokon podľa Súdneho dvora vnútroštátne ustanovenia, na základe ktorých majú sudcovia povinnosť predkladať písomné vyhlásenie obsahujúce informácie o ich prípadnom členstve v združení, neziskovej organizácii alebo politickej strane a ktoré stanovujú, že sa tieto informácie zverejňujú na internete, porušujú základné práva týchto sudcov na ochranu osobných údajov a na rešpektovanie súkromného života. Zverejňovanie informácií týkajúcich sa bývalého členstva v politickej strane na internete **nie je** v predmetnom prípade **spôsobilé dosiahnuť uvádzaný cieľ**, ktorým je posilnenie nestrannosti sudcov. Pokiaľ ide o informácie týkajúce sa členstva sudcov v združeních alebo neziskových organizáciách, týmito sa môže odhaľovať náboženské, politické alebo filozofické presvedčenie sudcov. Ich zverejňovanie na internete **by mohlo umožniť, aby osoby, ktoré z dôvodov absolútne nesúvisiacich s uvádzaným cieľom všeobecného záujmu zisťujú informácie o osobnej situácii dotknutého sudcu, mali voľný prístup k uvedeným informáciám**. Vzhľadom na osobitný kontext opatrení zavedených novelou je takéto zverejňovanie napokon **spôsobilé vystaviť sudcov rizikám neoprávnenej stigmatizácie, keďže majú neodôvodnený vplyv na to, ako sú sudcovia vnímaní tak zo strany osôb podliehajúcich súdnej právomoci**,

⁵ Rozsudok z 15. júla 2021, Komisia/Poľsko (Disciplinárny režim sudcov), [C-791/19](#) (pozri tiež TK č. [130/21](#)).

ako aj zo strany všeobecnej verejnosti.

UPOZORNENIE: Žalobu o nesplnenie povinnosti smerujúcu proti členskému štátu, ktorý si nesplnil svoje povinnosti vyplývajúce z práva Únie, môže podať Komisia alebo iný členský štát. Ak Súdny dvor určí, že došlo k nesplneniu povinnosti, dotknutý členský štát je povinný bezodkladne vykonať rozsudok.

Ak sa Komisia domnieva, že členský štát nevykoná rozsudok, môže podať novú žalobu s návrhom na uloženie peňažných sankcií. Avšak v prípade neoznámenia opatrení na prebratie smernice Komisii môže Súdny dvor na návrh tejto inštitúcie uložiť sankcie v štádiu prvého rozsudku.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

[Úplné znenie](#) rozsudku sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň vyhlásenia rozsudku.

Kontaktná osoba pre tlač: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 4293

Obrazový záznam z vyhlásenia rozsudku je k dispozícii na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106.

Zostaňte v spojení!

